

Oppdatert klassiker om allmennmedisinsk pediatri

Ole Sverre Haga
og Anders Bjørkhaug
Hverdagspediatri, 5. utgave
Universitetsforlaget, 2009
478 s.

Allerede innledningsvis vil jeg applaudere *Hverdagspediatri*, en norsk fagbok som for første gang kom ut i 1995. Forfatteren var barnelege Ole Sverre Haga, og boken ble behørig anbefalt av Norsk selskap for allmennmedisin. Nå foreligger den femte utgaven med gjennomgripende revideringer som Anders Bjørkhaug står ansvarlig for. For å attestere revisjonen, er det bare å begynne å bla bakerst i boken: da ser man at referanselisten er utvidet og ajourført – fra 50 til nær 80 referanser. I samme ende av boken er det lagt til appendikser som blant annet inneholder oppdaterte vekstkurver (det er på høy tid), aldersjusterte KMI (kroppsmasseindeks)-kurver og aldersspesifikke referanseverdier for blodprøver utarbeidet av Norsk barnelegeforening. Disse innholdselementene bidrar i seg selv til å oppfylle bokens hovedintensjon: å være en praktisk veileder i det daglige legearbeidet.

Forfatterne tilbyr en bred differensialdiagnostisk og tiltaksrettet tilnærming til pediatriske problemstillinger og kontaktårsaker i allmennpraksis. Siden den forrige utgaven i 2006, er så å si alle kapitlene blitt revidert og et nytt kapittel 19 om barnevern er lagt til. I kapittel tre, bokens største kapittel som omtaler en lang rekke «generelle» temaer, er det gjort en del arbeid med avsnittene om spiseforstyrrelser, adipositas og omsorgssvikt. Det er tatt inn underkapitler om dehydrering, hydrering og rehydrering – viktige momenter ved vurdering av barn. I samme kapittel er det gjort et klarere skille mellom allergi/atopi og intoleranser. Kapittel fem om lunger og kapittel seks om hjertet er betydelig omskrevet. Kapittel 17 om legemidler til barn er i prinsippet nyskrevet og kapittel 18 om trygdetilstander er oppdatert.

Innledningsvis gis det propedeutiske råd om klinisk undersøkelse, legens møte med foreldrene, prøvetaking samt

prosedyrer som er aktuelle i allmennpraksis. Som tidligere har boken et praktisk fokus på tilstander som allmennleger ofte blir konfrontert med. Den gir forbillig gode og greie fremstillinger av tilstander som ofte blir stedmoderlig behandlet i oppslagsverk, for eksempel enurese og enkoprese. De kliniske kapitlene spenner vidt; fra vekst, utvikling, ernæring og metabolske tilstander til krybbedød, miljøtrusler, omsorgssvikt og mishandling. Astma- og epilepsikapitlene og omtalen av akutt syke barn på legevakt er solide. Det er gode underkapitler om endokrinologiske problemstillinger samt konsise drøftinger av mer spesialiserte emner som for eksempel revmatologi, føtale alkoholskader, cerebrale synsforstyrrelser og blodsykdommer.

Boken er prisverdig lettlest. Det forståelige språket gjør at en rekke avsnitt og sider er velegnet til å bli fotokopiert og delt ut til foreldre som pasientinformasjon. Innsiden av permene inneholder oversikter over hva legevaktkofferten bør inneholde og hvordan akutte tilstander som astma og anafylaksi skal behandles. At stikkordregisteret omsider inkluderer alminnelige opplagsord som hjernerytelse og blindtarmsbetennelse, er en klar fordel når man som fastlege har liten tid og trenger kjappe tips og avklaringer rundt en problemstilling. Man får svar på det aller meste, dog er det ingen lærebok for dem som vil fordype seg i detaljer.

Bokens desiderte svakhet er en begredelig grafisk design. Gode tekster fortjener gode bilder, ikke tilårskomne illustrasjoner og figurer som i hovedsak er fra det forrige århundret. Spesielt i hudkapitlet er fraværet av illustrasjoner iøynefallende. Her må forlaget foreta et løft ved neste korsvei. På den annen side, det får være en trøst at tabellene og algoritmene for diagnostisk tenkning er forbedret fra tidligere utgaver. Det er da noe.

Innholdsmessig dekker *Hverdagspediatri* det meste av det en allmennpraktiker behøver å vite for å takle sin daglige dont. Alt i alt er det en flott oppslagsbok som fortjener honnør – og ikke minst en fremtredende plass i reolene på legekontoret eller helsestasjonen. Selv har jeg hatt glede av boken i en årrekke; og jeg har til og med lest høyt fra den for bekymrede småbarnsforeldre. Nettopp det er grunn nok til å si at denne klassikeren også i fremtiden fortjener både livets og revisjonens rett.

Tom Sundar